

zaamheden te staken. Predikanten uit onze van huis uit Hollandsche kringen hebben gewoonlijk 3 of 4 weken vacante. Meestal doorgebracht aan den oever van het een of ander meer of meertje, of gewijd aan familiebezoek.

Slechts zeer enkelen trekken buitenslands. Onder die bevoorrechte broeders zijn ditmaal Ds J. J. Hiemenga, die met een reisgezelschap Europa bezoekt.

Ook komen derwaarts, met name naar Nederland, Dr H. H. Meeter, die indertijd aan de Vrije Universiteit studeerde en thans aan Calvin College doceert in verschillende Bijbelvakken en het Calvinisme. Met hem trekt Ds W. Stuart, verbonden aan de Christelijke „High School” in Grand Rapids, Michigan.

De broeders, die we met name noemden, behooren tot de Christian Reformed Church, een kerkengroep, zoo nauw verbonden aan de Gereformeerde Kerken in Nederland. Zij kwam samen op 9 Juni in de stad pasgenoemd, en gewoonlijk betiteld als het „Jeruzalem” der Chr. Geref. Kerk. Trouwens, Grand Rapids is de bakermat dier Kerkengemeenschap.

Tachtig jaren geleden vergaderde in deze stad een kleine groep menschen — samen ongeveer 40 huisgezinnen — die ontevreden waren met de „aansluiting” gedurende 1849 gevormd tusschen Hollanders, pas gevestigd in westelijk Michigan (de Classis Holland), en een vertegenwoordiger der Kerk, lang bekend als Dutch Reformed Church, en in „Nieuw Nederland” geplant, kort na de Dordtsche Synode, als tak der aloude Kerk der Vaders.

Deze ontevreden vergaderden allereerst onder een predikant, Ds H. G. Klyn, op 25 Januari 1857. Een voorkamer in de woning van Gysbert Haan, afkomstig uit Hilversum, en de erkende leider der tegenstanders van de „Aansluiting”, bevatte hield de groep der uitgetreden. Tegenwoordig is de Chr. Ref. Church de sterkste Protestantische groep in de stad meer dan eens genoemd, en thans 160.000 inwoners tellende.

In een der fraaiste gedeelten van Grand Rapids staan de gebouwen van Calvin College en Calvin Seminary, de opleidingsschool der Chr. Geref. Kerk, op een bouwterrein dat 10 „akkers” (acres) beslaat; vier flinke en brandvrije gebouwen.

Eén dezer vier gebouwen is de „Hekman Memorial Library” (bibliotheek), dusgenoemd omdat zij, benevens het pas genoemde Seminariegebouw, het geschenk is van de Hekman-familie, oorspronkelijk afkomstig van Winschoten, Groningen.

Het is in de leeszaal dezer „Library”, dat de bovenbedoelde Synode zitting houdt. Die zaal is ruim en groot. Versierd met twee borstbeelden, n.l. die van Abraham Lincoln en Theodore Roosevelt. Reeds de tegenwoordigheid dezer borstbeelden toont, dat de 80 jaren oude groep zoo goed als geheel veramerikaniseerde. Wat nog meer uitkomt in het feit, dat alle rapporten en discussies in de Engelsche taal zijn.

Het ledental der Synode van 1937 bedraagt 60; de helft ouderlingen, de helft predikanten.

Dat zestigstal werd afgevaardigd door 15 classes, verspreid over heel de V. S. en Canada, terwijl de professoren van Calvin Seminary en het hoofd (president) van Calvin College, als adviseurs dienen. Vroeger werd elke Classis door 6 broeders vertegenwoordigd, en nu door 4. Het getal dier Classes zal zeker wel worden gebracht op 18, in plaats van 15. Waarom die vermeerdering? Om wat meer gelijkheid te verkrijgen in het aantal der kerken tot de respectievelijke Classes behorende. En zeker ook om het kerk- en volk-rijke centrum der Kerk in den staat Michigan meer gelijkmatige vertegenwoordiging te verschaffen ter Synode en betreffende „Kerkelijke deputaatschappen”.

Eigenlijk gebruiken we hier in Amerika dat lange en deftige woord niet. We spreken van Commissies of „Boards”. Laatstgenoemd woord beteekent zooveel als plank, in den zin van tafel. Omdat deputaten gewoonlijk om een tafel zitten, evenals de bekende term „consistory”, (wat tocht eigenlijk samenzitten beteekent) doet denken aan zoo'n Board.

Critici dezer deputaatschappen noemen die Boards wel eens „kerkbesturen”. Wat ons niet als fair toelikt. Omdat toch die „boards” zichzelf niet perpetueeren, maar slechts dienen van Synode tot Synode, het mandaat telkens ter beschikking stellend, slechts die autoriteit bezittend die haar lastgeefster haar verleent. Maar hoewel hier zeker misverstand in het spel is, in elk geval zijn die „boards” wel eens onpopulair geweest. In den tijd toen de kerktaal nog meest Nederlandsch was, schreef men à la de Génestet in het kerkelijk weekblad:

„Verlos ons van die Boards o Heer,
Geef ons natuur en waarheid weer.”

Het was vooral vrees voor den invloed en macht dezer deputaatschappen dat gold als argument ten gunste van het houden van Synoden elk jaar.

En dus niet langer om de twee jaren, gelijk de praktijk was sedert 1883. Men argumenteerde dat de Synoden zoo weinig mogelijk aan die Boards moeten overlaten, en zooveel mogelijk zelf ter hand nemen. Waar héél wat vóór te zeggen is als regel.

We gaan daar hier verder niet op in.

Wat die vergaderingen elk jaar betreft — schrijver dezes is gansch niet overtuigd van het wenschelijke daarvan. Daarover schreef hij onlangs in „Reformed Review Missionary Monthly” (Juni-nummer), als volgt:

„De Synode van 1936 besloot plotseling — we stonden er indertijd en nog steeds paf van — om elk jaar te vergaderen. Zonder eenige ruggespraak met de Classes; zonder eenig overleg met de individuele kerken, die er voor moeten betalen. Zoo maar in eens, een voornaam artikel der Kerkenorde sterk gewijzigd. Ook daarop komt nu verhaal — en we achten terecht. Wat de 1936de Synode deed was niet alleen om per jaar een extra zeven duizend dollar uit de beurzen der goe gemeente te kloppen, maar vooral betreffende Kerkenordewijziging een „precedent” te scheppen dat wel eens zeer slechte gevolgen kan voortbrengen. Ook behoeft o.i. eene kleine groep als de Chr. Geref. Kerk waarlijk niet elk jaar te vergaderen. Getuige het karige menu dat nu op de synodale tafel komt. Slechts 50 gerechten — allemaal opgeteld. En vele van denzelfden aard. Ook eischt dit zoo'n elk-jaar-vergaderen heel wat meer tijd van drukke ouderlingen en predikanten. En het zal moeilijk vallen om omtrent één van die 50 overtures te handhaven dat het eenvoudig onmogelijk was om de behandeling er van nog 12 maanden uit te stellen. Wat sommige van die overtures betreft zou langer uitstel zelfs zeer begeerlijk zijn, om wat dieper in 'kerkelijk bewustzijn in te zinken en voor een herhaalde overhaaste actie te bewaren”.

Het bovengenoemd „verhaal” kwam voor de Synode in een paar voorstellen om terug te keeren tot de oude gewoonte om slechts elke twee jaren te vergaderen. Die voorstellen echter konden geen gunst vinden in de oogen der Synode van 1937. Herhaaldelijk werd echter de gedachte uitgesproken dat ter volgende Synode de zaak wel weer te berde zal gebracht worden en wel door meerdere Classes.

„Reformatie”-lezers zullen zeker met belangstelling vernemen dat ter Synode van 1937 de mededeeling werd gedaan, dat de Zuid-Amerikaansche Gereformeerde Kerken voorzien zullen worden, te Tres Arroyos, Argentina, van een ander jeugdig Amerikaansch predikant. Het is Ds Terry Pott, leeraar eener Chr. Geref. gemeente in den staat Iowa, die in zijn hart en geweten gedrongen werd om aan de deputaten voor Zuid-Amerika te berichten: „Hier ben ik; zend mij”. Ds Pott is een bekwaam en bescheiden jongman en we hopen dat ons volk in Zuid-Amerika zijn komst met blijdschap zal verbeiden.

Zijn salaris wordt betaald door onze Kerken in N.-Amerika, gelijk de Geref. Kerken in Nederland als regel ongeveer 2000 gulden per jaar zenden naar Buenos Aires voor het onderhoud van Ds A. C. Sonneveldt. Diens gemeente in Argentina's hoofdstad heeft dringende behoefte aan een nieuw en flink kerkgebouw, op goeden stand gebouwd.

Toen schrijver dezes te Buenos Aires vertoefde, gevoelde hij zich — eerlijk gesproken — wel wat teleurgesteld, toen hij bemerkte, dat het „kerkgebouw” niet veel meer is dan een flinke loods, en gebouwd op het achterste gedeelte van Ds Sonneveldt's erf. Niemand die langs de Calle Herrera loopt of rijdt zou weten dat er aan die straat een kerkgebouw staat dat de Gereformeerde Kerken in Nederland vertegenwoordigt. We zouden Ds Sonneveldt aanraden naar Nederland te komen om de voornaamste kerken in het Vaderland wakker te maken voor de zaak van een waardig gebouw voor Gereformeerden eeredienst. Mij dunkt, ons volk zal daar gaarne wat bijzonders voor doen. We weten niet, of de Nederlandsche Handelsmissie, onder leiding van den heer Van Karnebeek, onlangs het Geref. kerkgebouw heeft gezien. Zoo ja, dan zal Zijne Excellentie zeker gaarne Ds Sonneveldt secondeeren in zijn poging om fondsen voor een nieuwe kerk te verzamelen. Zelfs verwachten wij, dat de Nederlandsche kolonie te Buenos Aires wel wat zal helpen...

In ééne zaak betreffende Zuid-Amerika beschikte de Amerikaansche Synode afwijzend.

Chubut is overwegend een Boerengemeente in Argentina's zuidelijk deel. Van tijd tot tijd bediend door Ds Sonneveldt. Onlangs was Ds Postma van Burgersdorp, Zuid-Afrika, daar bezig in den dienst des Woords. Een half jaar.

De Zuid-Afrikaansche kerken nu bieden aan om één derde deel van het salaris voor een predikant te Chubut te betalen, mits Noord-Amerika een ander derde deel gaf en Nederland het restant. De Amerikaansche Synode sprak met beslistheid uit dat de Geref. Kerk in Zuid-Afrika héél die zaak moest overnemen. Gelijk Amerika Tres Arroyos helpt en Nederland Buenos Aires.

Nu moet Ds Postma zijn volk in Zuid-Afrika maar warm maken voor de zaak. Heel die Kerk kan het traktement wel betalen. Als 't maar systematisch wordt geregeld. Komt aan, broeders — „ende despereert niet”.

HENRY BEETS.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

De Voetius-interpretatie van Dr M. Bouwman.

Op Vrijdag 25 Juni promoveerde aan de Vrije Universiteit tot Doctor in de Theologie Marius Bouwman, geboren te Baflo, predikant bij de Geref. Kerk van Nieuwendam. Op een dissertatie getiteld: „Voetius over het gezag der synoden”. Hij was zoo vriendelijk geweest mij zijn dissertatie, waarin hij mij vele malen bestrijdt, toe te zenden. Ik beschouwde dit als een uitnodiging om, indien ik het met zijn dissertatie en zijn bestrijding niet eens zou zijn, naar Amsterdam te komen opponeeren bij de verdediging van zijn dissertatie en de daaraan toegevoegde stellingen. Zoo heb ik dan ook gedaan. En ik moet beginnen met de opmerking, dat de jonge doctor mijn hart gewonnen heeft, zoowel door zijn vriendelijk tegemoet treden kort vóór de promotie als door zijn hoffelijke wijze van antwoorden op de voorgestelde bezwaren bij de promotie. Als het tusschen hem en mij tot discussies komen zal, dan zal dat gaan in de meest vriendschappelijke termen. Mogelijk zal het tot openbare discussie komen als hij de rust, na den grooten arbeid aan zijn dissertatie besteed, zal genoten hebben, en wij mogelijk in dezen zomer in vriendschappelijk samenzijn eenige punten onderling bespreken zullen hebben, en als ook eerst anderen hun oordeel over deze dissertatie gezegd zullen hebben. Ik wil hier alleen mededeelen wat ik bij de promotie als mijn bezwaren naar voren gebracht heb. Daarbij mij zooveel doenlijk houdende aan hetgeen mijn aantekeningen en mijn herinneringen mij zeggen. Ik mag dit doen omdat de verdediging van den promovendus, hoe hoffelijk ook, niets aan mijn bezwaren veranderd heeft. Ik heb, gelijk vanzelf spreekt, in den korten tijd tot mijne beschikking gesteld (men heeft slechts recht op 7½ minuut, de rector was zoo vriendelijk mijn aandeel uit te breiden tot 10 minuten, ik zeg hem dank daarvoor) mij slechts kunnen bepalen tot eenige algemeene opmerkingen over Bouwman's Voetius-beschouwing en over wat ik zou willen noemen het **Neo-Geref. Kerkrecht**. Ik kies dezen naam met opzet. En naar ik meen met grond, omdat ieder, die de stellingen inziet bij de dissertatie gevoegd, aanstonds tot de conclusie zal komen, dat dit niet hetzelfde Geref. kerkrecht is, dat wij tot dusver gekend en voorgestaan hebben. Ik mag mijn oppositie mededeelen, omdat ze in een openbare senaatzitting heeft plaats gehad. En ik meen dit te moeten doen, omdat ik, met alle respect voor den jongen doctor, toch meen, dat zulke kerkrechtelijke leeringen niet onweersproken van onze Vrije Universiteit mogen uitgaan. Hij gaf zijn stellingen, ik geef er hier kort mijn antwoord op, mijn bezwaren om des tijds wille concentreerende op een enkele stelling. Ik had in mijn oppositie ook nog iets persoonlijks met den promovendus te vereffenen. Ik meende, dat hij mij in de aanhalingen in zijn dissertatie niet altijd recht had doen wedervaren en bracht ten bewijze daarvan een enkel punt naar voren. Ik laat dat hier rusten daar het op de zaak als geheel geen noemenswaardigen invloed heeft.

Hier volgt dus alleen de hoofdzak van mijn bezwaren tegen de dissertatie zelve en tegen de conclusies zooals deze saamgevat zijn in de stellingen. In latere discussie zal ik de hier genoemde bezwaren breder aantoonen. Nu moest het, gelijk spreekt, zeer bekort. Ik doe het ook in den vorm waarin ik het gaf.

Geachte Promovendus!

Ik zeg u zeer dank voor de toezending van uwe dissertatie, waarin ik een uitnodiging gezien heb, om zoo ik het niet eens mocht zijn met uw dissertatie of uw stellingen daaraan toegevoegd, dan hier te komen en mijn bezwaren hier naar voren te brengen. Ik doe dit dan ook. Hier is de eerste plaats om mijn bezwaren uit te spreken. Ik heb allen lof voor den ijver aan uw dissertatie besteed, daar zit kennelijk een groot stuk werk in. Maar helaas, dat ik het zeggen moet, ik ben het met veel in uw dissertatie en met tal van uwe stellingen geheel niet eens. Ik heb — om te beginnen — bezwaar tegen uw Voetius-interpretatie.

Ik heb u verzocht daareven voor te lezen stelling 3, waarin het mij gaat om de woorden „Al heeft Voetius in zijn kerkrechtelijke beschouwingen den invloed der Independenten ondergaan”.

Mijnheer de Promovendus, U legt Voetius op een procrustesbed. Wat niet in uw raam past, wordt door u afgekapt en, naar het bekende recept, in den hoek van het Independentisme geworpen. Al verzocht u dit dan ook eenigszins met den term „Independentistische invloed”. Wat u dan overhoudt, wordt door u hoog opgestoken en ons allen als de ware Voetius tot voorbeeld en leering voorgesteld. De „Voetius zonder Independentistische invloed” is de Voetius, die met Parker strijdt tegen de hiërarchie en voor de zelfstandigheid der plaatselijke kerken, zooals in het begin van uw dissertatie door u getekend wordt. Maar ik vraag u, als John Robinson, de predikant der Independentische Pilgrimfathers, in Leiden dapper strijdt met de Geref. professoren tegen de Remonstranten en aan die professoren geen geringen steun geeft, om die waarheden vast te houden, die straks te Dordt vastgelegd worden — ik vraag u, moogt u dan zeggen, dat de Vijf Artikelen tegen de Remonstranten onder Independentistische invloed ontstaan zijn? Immers neen! Evenmin hebt u het recht als Voetius met Parker strijdt, en dat op grond der Schrift, tegen de hiërarchie en voor de plaatselijke kerken, een en ander te qualificeeren als Independentistische invloed.

De andere Voetius, die u overhoudt en die dan de eer heeft van door u Gereformeerd verklaard te worden, wordt door u de eigenlijke Voetius genoemd. Dat is de „hoofdzak” van Voetius, zegt u (p. 62). Nu, ten eerste, dit is geen juiste beoordeeling. Want wat is de

1) Zie ook a.w. „Saamvatting” blz. 62: „Voetius staat in zijn kerkrechtelijke opvattingen dichter bij de Independenten dan andere Geref. auteurs, en de sporen van hun invloed zijn in zijn kerkrechtelijke beschouwingen te merken.”

hoofdzaak kan zijn, u hadt a overgeho moeten g gewerkt

En die Hij is e met hart. Geloofsb. macht in wees. Daa synode — tijd, een g leven in c zetten kerk. Dat alles evenmin daarvoor polit. lijke verg. Overheid kerken du want zij e dissenters kerken va tik en h zoo is het schriften. en blootge lijk, dat niet is na overeenko nomie den wilt u da. invloed va deed onde beginselen Voetius o. den gehe smeltkroe der Heil langzaam God werk. En voor Embden, ginselen e in uw onc verband l juiste e scherp on eenige an domineerd fallibilitei u hadt dan van wat i het voorbi het blijven vaardigder verder gelde uw conclus richting w ten zegge hierarchie.

Zie uw tijds wille cipiel ve (classis en kerk”. U i in haar a. haven. Er het gezag meerdere Zegt dan kerkeraad dere verga telen heb. noden? D synoden n schien syn we geheel recht om. E zoo perline gezag van dere verg wat hier d verdedigd zou omkeer zich over d Ik moet feit, dat ik schreef niet ten ve

Tot zoov De prom. en uitvoer in, daar d hij zijn sta een „eeres zijn woord men heeft met knalle begraven. I graven her geschieden ons Geref. en beoefene

2) Afgele. 3) Het ta aantekening tegen deze s synoden gew karakter van de promov. tijds wille d verwijzing n tevoren doon sprak ik oole voor zulke h een senatus daaruit dat vrees voor A wille weg. L